

המכונה נגד רוֹדִיגֵר

אני רוצה להודות קודם כול, ובעצם אך ורק, לקהל הקוראים שלי.

הנכם הסיבה הבלעדית לעצם קיומה של הקריירה המפוארת ומהודרת התארים שלי, ולהיעדר הצניעות שפיתחתי. הייתם האדמה ואני הייתי הגשם. ספגתם את כל מה שהמטרתי לאורך השנים. אני משווה את עצמי לאלוהים היושב במרומים, אך מנקודת מבטו של האדם הפשוט על הקרקע אני מתפתה להודות שהרגשתי נשגב. ועל כך תודותיי. ועכשיו, אשטח את הסיבה לפרישתי הרשמית מחיי כסופר, ואתחיל בביקורת:

ספר הוא פרי מוחו הקודח של אמן. זה, כמובן, ברור לכולם. ספר הוא חזון של איש אחד מתחילתו עד סופו, ועל כן, כאשר קוראים בו יש לבחון כל מילה ופסיק כחלק משמעותי מהיצירה השלמה. כל מילה, כל אות, מונחת באופן קפדני במקומה, וחשוב מכך, כל דבר שנכתב – בכוונה נכתב. זה, כמובן, לא ברור לכולם.

עריכה ספרותית היא המחלה הכרונית של המאה ה-19. שועלים חמדנים מלכלכים יצירות בכפותיהם המטונפות. טוהר היצירה השלמה נשגב מבינתם, או שהם בוחרים במודע להתעלם ממנו. המניעים שלהם עשויים להיראות מקצועיים, שכן תפקידם המוצהר הוא לשפץ ולשדרג את היצירה מבלי לקחת את הקרדיט. בתחילת דרכי כתבתי סיפורים קצרים ומפלאים ששבו את לבבות ההמונים, או לפחות את הנבונים מביניהם. בתקופה זו יצירותיי התפרסמו בעיתונים קטנים ללא עריכה ספרותית וללא עריכה לשונית (גם עם העוסקים במלאכה הזו אני מתכוון לעשות חשבון), והמבקרים חדי העין ובעלי האגו המנופח ביותר – גם הם לבסוף נאלצו להודות שמדובר באומנות ללא רבב. הנקודה היא, שפועלי מעולם לא נזקק לעריכה מכל סוג. אך בעסקי הפרסום הנלווים, המכונה המשומנת לא מסוגלת להניח לדף הלבן להישאר כמות שהוא- צחור. המכונה מתעקשת ללכלך אותו בכתמים. מרגע שהתחלתי לצבור תהילה ראיתי את הנשרים של התעשייה מנסים לשים טופריהם על כתביי. והם כמובן הצליחו. הוצאות לאור לא הסכימו לפרסם ספרים שלא עברו עריכה ספרותית ולשונית על אף הסבריי החוזרים ונשנים שהעורך הטוב ביותר עבורי, הוא אני עצמי. בשיא תהילתי המצב נהיה בלתי נסבל. כל כתב יד שהוצאתי, כל מילה שרשמתי על דף, עניינו את הציבור במידת אין-קץ. העולם חיכה למוצא פי, ולא היה לו מושג שהכול ערוך ומוכתם. גיליתי שאיני יכול לכתוב מאמרים אפילו בעיתונים הקטנים ביותר מבלי להילכד בטופרי הנשרים. כולם חיכו להגיגי, והגיגי נערכו כולם. ובברוטאליות. היום הסטתי את הווילונות בסלון דירתי, והתיישבתי על הכורסה האדומה שלי עם ספל קפה ביד ועיתון פרוש על בירכיי. בחצי הספל הגעתי לכתבה ביוגרפית שהתמקדה בנובלות שלי בראי השנים. הציטוט שהכותב בחר מאחד מספריי היה: "לחן האור בעיר הדוממת מחייה את הספסלים בריקוד מופרע". רסס-קפה שוגר מפי באותו רגע.

הציטוט היה כל כך משתפך ונטול חן שהייתי מוכרח לבדוק אותו בעצמי. לא האמנתי שכתבתי משפט מתאמץ שכזה, לכן פתחתי את הספר שממנו היה לקוח הציטוט ורפרפתי קלות עד שהגעתי לעמוד המבוקש. כפי שחשדתי, הציטוט היה פגום, ואז הבנתי שאני מחזיק בידי את הגרסה המקורית של הסיפור, לפני עריכה. בגרסה זו המשפט היה נפלא, מקסים ביופיו ובכל זאת - לא מסנוור. אני לא מתכוון לכתוב אותו פה ולתקן את הטעות. להיפך, אני אנציח אותה, למען יראו דורות את הביזיון שבעריכה ספרותית.

זה היה הקש שרמס את גב הגמל. הקש האימתני שריסק את עצמותיו. הזעם שהרגשתי התלכד עם תחושה עמוקה של צדק ברגשותיי, והתחלתי לכתוב את המכתב הזה, והוא כתבי האחרון.

אני פורש מחיי כאמן. צעדי הסופי יהיה לחשב את הסכום הגימטרי של כלל האותיות במאמר זה ולרשום אותו בתחתית. כך אוכל להימנע מטופריי הנשרים חסרי השובע. כל עריכה, כל שינוי, ישפיע על הערך המספרי הסופי של המאמר, והדבר ייודע לי, ולעולם. לעורכים אומר - שיחקתם את המשחק שלכם שנים ארוכות, אך במערכה האחרונה והמכריעה - אני הוא המנצח.

193,554

ט.מ. רודיגר.

"הוא כזה נאד נפוח טימון, אל תיתן לו את העונג להוציא אותך מהכלים." אמר מוני, נגע בקיר בריפיון והסתובב שוב לצד השני של משרד העורכים. "אתה לא בדיוק מכניס אותי לכלים עם ההליכות האלה שלך." מלמל טימון מתוך ערימת הדפים שעל שולחנו.

"אני משתעמם, זאת הפעם החמישית שאתה מקריא את זה. הוא סתם זקן שחצן וכעוס." מוני הגיע לקצה השני של המשרד, נגע בתעודה התלויה על הקיר והסתובב על עקביו כמו ילד המחקה בלרינה. "בכל מקרה, אני לא מבין מה הבעיה," הוא הוסיף "אתה מפחד מהשטויות שלו?"

טימון הרים את עיניו מהדף, "אתה לא מבין?" הוא שאל בקוצר-רוח. "אני מניח שאתה עומד להסביר לי, אז אין לי צורך להבין." חדל מוני מצעדיו ונעץ מבט חזרה. "בוא שב רגע, אני לא יכול לדבר איתך ככה."

"כבר לקחת לי את הכדור הקטן-" מוני נראה מצוברח, "ועכשיו אתה לוקח לי את ההליכות. אנחנו עובדים כמעט ארבע שנים יחד, טימון, אני לא ילד." הוא מחא אך התיישב בכניעה מול שולחנו של העורך הראשי.

"יופי," אמר טימון ונראה מרוצה יחסית לבנאדם לא-מרוצה מיסודו "בוא ננתח את המצב." הוא הגיש למוני את הדף בזהירות ופצה- "רודיגר הוא אחד הסופרים החשובים של דורנו, ובצדק. מפעל חייו קנה לו תהילה רבה, וגם מעריצים שמוכנים ללכת איתו עד הקבר." "בלי ספק." הודה מוני "אבל הוא גם נאד נפוח וזקן."

"זו לא הנקודה. הנקודה היא שברגע שנפרסם את זה, כמו שאנחנו מחויבים לעשות, אנשים יתחילו לחשב את הערך הגימטרי ולהשוות אותו לתוצאה הרשומה. אתה יודע שהמעריצים שלו מספיק אדוקים. אם הם יגלו שהמספר לא תואם את החישובים – הם ידעו ששינינו משהו."

"ברור שיהיו שינויים... אנחנו עורכים, זה מה שאנחנו עושים. מה הם מצפים?" נחר מוני. "זו קריאת תיגר של רודיגר. הוא יוצא באופן מפורש נגדנו, נגד כל מה שאנחנו עושים. הוא מתחיל מלחמה, ולא קשה לנחש באיזה צד יבחר ההמון." הסביר טימון בסבלנות. "מה זה משנה מה אנשים חושבים? אנחנו נמשיך לערוך, זה הכבוד המקצועי שלנו. במיוחד- עיניו של מוני רפרפו על הדף, "שיש פה טעות לשונית." "אני שמח ששמת לב." טימון הבליח חיוך קטן.

"אל תזלזל בי." מוני נשען אחורה וכרך את ידיו מאחורי עורפו "בפסקה האחרונה הוא מזכיר שוב את 'טופרי-הנשרים', רק שהפעם הוא הוסיף 'י' מיותרת: 'טופריי הנשרים'. אנחנו מוכרחים לתקן כזו שגיאה." "לא כל כך מהר-"

"אני יודע מה אתה חושב, אבל אל תדאג-" מיהר מוני להמשיך "-נוריד את האות המיותרת ואז נחסיר את הערך הגימטרי שלה מהסכום הכולל. עשר." "מוני-" ניסה טימון לעצור את עמיתו ללא הצלחה.

"נעשה את זה לכל עריכה, כל שינוי שנרצה לעשות בטקסט! פשוט נחשב את הערך של מה שהורדנו ואת הערך של מה שהוספנו ו-"

"מוני!-"

"מה?!"

טימון טפח על השולחן בצורה שהייתה יכולה להתפרש כניסיון מוכר לשמור על קור-רוח, וקם מכיסאו. הוא שילב את ידיו מאחורי גבו ועקף את השולחן הרחב. בפסיעות איטיות הוא התקדם אל עבר הקיר. כשהגיע, שלף יד אחת מאחורי גבו והיזיז קלות את התעודה שבה נגע

מוני לפני כמה רגעים. לאחר מכן, הוא החזיר את היד למקומה וחכך בדעתו מספר שניות. כל אותו זמן עקב אחריו עמיתו בעיניים תמהות. לבסוף פצה העורך הראשי את פיו: "אנחנו לא יודעים... אם החישוב של רודיגר נכון."

מוני חיכה להמשך אבל טימון נראה הולך ושוקע בעולמו הפרטי. רגע לפני שמוני החליט סופית לחתוך את השקט, המשיך העורך הראשי את דבריו. לאט ובכובד ראש הוא דיבר: "האם רודיגר באמת טעה כאשר הוא הוסיף 'י' נוספת?" "זאת טעות, זה מה שזה."

"כן, זאת טעות. אבל מה אם היא מכוונת?" עיניו של טימון ברקו "מה אם המספר הרשום בתחתית המכתב לא כולל בתוכו את ה-'י' הנוספת? מה אם רודיגר רשם אותה בכוונה כי ידע שאנחנו נוריד אותה בעריכה, וגם נשנה את החישוב?" "למה ש-"

"כדי לבלבל, זה משחק, מוני! תקרא מה הוא רושם: 'לעורכים אומר - שיחקתם את המשחק שלכם שנים ארוכות, אך במערכה האחרונה והמכריעה- אני הוא המנצח.' הוא מהתל בנו. הוא מקווה שנעשה משהו שישנה את התוצאה הסופית." חתם טימון. "שוב, אני לא מבין מה הבעיה הגדולה..." נאנח מוני וקם מהכיסא. "כשהדבר הזה יפורסם," חזר טימון לדבר בלחן הסברתי "אנשים ינהרו לחשב את הערך הגימטרי **האמיתי**. אם הערך האמיתי יהיה שונה מהערך שכתוב במכתב, יאשימו אותנו בעריכה-"
"**יאשימו?!**"

"הוא התחיל מלחמה! עריכה תמיד הייתה קיימת, אבל היא תמיד התנהלה מאחורי הקלעים!" בשלב הזה טימון עבר להתהלך בחדר וזרועותיו התנופפו לכל עבר, דבר שהיה נהוג במשרד העורכים בזמני משבר. "אבל הוא, רודיגר... הוא..." טימון חיפש את המילים "הוא שם אותנו על המפה!" "יפה!" קרא מוני.

"וסימן עלינו איקס גדול!"
"לא יפה." הוא תיקן.

"בהחלט לא יפה," המשיך טימון "הוא קושר אותנו עם הפרישה שלו... הוא.. תן לי לשאול אותך, איך היית מרגיש אם על המצבה של אמא שלך היה חרוט שמו של הסתת?" "טימון... אמא שלי בריאה ו-"

"ככה אנשים ירגישו לגבי הכתב האחרון של הסופר האהוב עליהם כשהם יגלו שהוא נערך. הוכתם, בדיוק כמו שרודיגר אומר! אתה קולט?"
"מה העניין עם אמא שלי?"

"המכתב הזה... הוא כמו המצבה של רודיגר. של הקריירה שלו. ויש בה שגיאות כתיב... אנחנו מוכרחים לתקן אותן, אבל אם נתקן אותן – לא נדע לעולם אם הערך הגימטרי נכון או-זרועו הימנית של טימון פגעה במנורת השולחן והעיפה אותה לרצפה בקול נפץ. הוא פלט צליל הפתעה קצר שהתחלף במלמולי תסכול, וניגש מיד לאסוף את השברים בעודו ממשיך מונולוג פנימי עם עצמו.

מוני נשאר עומד, מגרד בקרחתו מספר רגעים. הוא הכיר את העורך הראשי במצבים קשים והניח שאין ביכולתו לעזור. מוחו הקודח של טימון הקדים אותו תמיד בשני צעדים, והדבר המועיל ביותר שיכול היה לעשות ברגעים אלה זה לשתוק ולהשתדל לא להפריע.

"עד שלא נדע-" אמר טימון מתוך שברי הזכוכית -"אם הערך שרודיגר חישב כולל או לא כולל בתוכו את ה-'ה' הנוספת, לא נוכל לשנות כלום." כמה שניות עברו בזמן שהוא הסיט את תלולית השברים לפינה בטוחה בעזרת נעלו, כמו כדורגלן שנוגע בכדור עם רגל שבורה. משסיים, זרק מבט אחרון אל תל הזכוכית שנוצא ופטר את העניין בגניחת תסכול וקריסה על שולחנו הרחב. עם ראשו בין ידיו, הוא מצמץ בעיניו מספר פעמים ונראה כעת כמו חייל במלחמה המנסה להחזיר לעצמו את המיקוד בזמן הפצצה.

"אולי..." ניסה מוני את מזלו "אולי פשוט נחשב בעצמנו?"

טימון מצמץ עוד שני מצמוצים והפנה את מבטו באיטיות אל האיש המגמגם שעמד כל אותו הזמן ליד הקיר עם התעודה בניסיון להידמות לעציץ.

"פשוט נחשב?" סינן טימון בלחש. מוני לא היה בטוח שהוא שמע סימן שאלה בסוף המשפט ולכן החליט לא לענות הפעם ולראות מה יקרה.

"איך פשוט נחשב, מוני?" התרומם טימון "איך- פשוט?! אתה יודע כמה זמן זה ייקח לנו?!"

"אם זה באמת משנה כל כך, אנחנו יכולים להזמין את מכונות החישוב שדיברו עליהן-"

"אם זה באמת- על מה אתה מדבר?!"

"המכונות של רמינגטון... אומרים שזה ממש עובד!" נואש מוני.

"זה באמריקה! אמריקה, מוני! יעברו שבועות עד שהן יגיעו לכאן, אין לנו זמן!" פרצופו של טימון נהפך אדום ומוני שם לב איך הוא מתרומם שוב ממושב, דבר שסימן התרוצצות נוספת ונפנוף זרועות מסוכן. לפתע כאילו נמלך בדעתו וחזר לשבת במקומו. "אין לנו זמן..." הוא חזר על דבריו יותר לעצמו מאשר לעמיתו. הוא הציץ שוב בדף ואז דיבר בהחלטיות שקטה:

"דבר עם האיש שלך מ-'כתובים', אני רוצה לדעת על מה הם עובדים, מהר." מוני לא היה צריך לשמוע את המילה האחרונה כדי לדעת שעליו למהר, והוא שמח לצאת מהמשרד תוך כדי הנהוני ראש בלתי פוסקים.

הדקות הבאות עברו על טימון בקריאת המכתב של רודיגר מספר פעמים נוספות ובבהייה אינטנסיבית בקיר בין קריאה לקריאה. לבסוף הוא חדל מקריאת המכתב בפעם השביעית,

או השמינית והתמקד כל כולו בבהייה אינטנסיבית בקיר (שלעומת מוני, לא זכה לצאת מהחדר הצפוף).

עיניו נפערו מספר פעמים והצטמצמו שוב, ושפתיו נעו כל כמה רגעים מבלי לומר מילה. לאחר עשרים דקות נוספות הוא נעמד פתאום, התהלך מעט בחדר וחשב בעיקשות על דבר מה. אז הוא נעצר, עצם את עיניו בחוזקה, פתח אותן שוב ובעט באוויר לידו, רק כדי לגלות שהאוויר הבעוט הוא למעשה תלולית שברי זכוכית שהתפזרה עתה בכל רחבי המשרד. בשאגת זעם הוא קרס שוב על שולחנו. מקץ שעה, כשחזר מוני, הוא מצא את המשרד מבולגן ומלא שברים (לא רק של זכוכית), ואת טימון יושב במקומו הקבוע וחיוך עקום מעטר את פניו. מוני נזהר לשאול לפשר החיוך הזה, ומשהו בתוכו אמר לו שהוא צודק בזהירותו. אז הוא נזכר שהגיע עם חדשות.

"כתובים' גם קיבלו את המכתב של רודיגר." הוא אמר ברצינות "יש שם כאוס לא נורמלי." "כמו שחשדתי." אמר טימון בשלוות נפש לא צפויה.

"כן, טוב..." מוני גירד בקרחתו "זה אומר שאין לנו זמן לחשב את הערך הגימטרי האמיתי בעצמנו, אנחנו במירוץ נגדם." "כן." ענה טימון קצרות.

"בעצם, גם להם אין זמן. אולי הם מבינים את זה? אולי בגלל זה הכאוס שם?" "זה לא משנה."

"הכל בסדר, טימון?" שאל מוני בדאגה כלשהי, עיניו מרפרפות על אלפי השברים שמילאו את החדר.

"הכל.. לא כל כך בסדר, מוני..." ענה העורך הראשי והסתכל לעמיתו בעיניים. "היה לי פנאי לחשוב על העניין באופן שקול בזמן שהלכת. אני חושב שאני מבין משהו." הוא אמר ברוגע. הטון השלו הזה לא הרגיע את מוני כלל וכלל. להיפך, הוא רק בישר רעות. "מה העניין טימון? על מה אתה חושב?" הוא שאל בדאגה.

"אני חושב שלרודיגר לא אכפת מה נעשה." הוא אמר ושילב את ידיו. "לא אכפת?"

"לא," הוא הזדקף וחיכך את ידיו זו בזו "הוא שלח לנו את המכתב הזה בידיעה שנהיה מוכרחים לתקן אותו לפני פרסום, או שנפגע במקצועיות שלנו עצמנו. הוא הוסיף כמה שגיאות כתיב כמו ה-' המיותרת כדי לבלבל אותנו. כדי שלא נהיה בטוחים אם הערך הגימטרי שהוא חישוב נכון או לא ונהיה מוכרחים לחשב מחדש, או להמר. הוא שלח לנו את המכתב הזה, הוא שלח אותו גם למתחרים. הוא שלח אותו למספיק עיתונים כדי לייצר לחץ. אני בטוח שבשלב הזה כולם כבר מבינים שאין להם זמן לחשב את הערך האמיתי. אז נותר לנו רק למהר, ולפרסם. ופה מגיע החלק המעניין..."

"אתה מתכוון שאנחנו הולכים לפרסם את המכתב הזה כמו שהוא, עם השגיאות?" נחרד מוני.
"לא. אנחנו נערוך אותו כאוות נפשנו."

"מצוין, אבל... אם ככה, הערך הגימטרי לא יהיה נכון ו-"
"הערך הגימטרי לעולם לא יהיה נכון. זאת הייתה הכוונה של רודיגר מלכתחילה." הכריז
טימון.

"מה... מה זאת-"

"חשבתי על זה כשהלכת. לרודיגר בעצמו לא היה זמן לחשב את הערך הגימטרי של המכתב
הזה. הוא מציין באחת הפסקאות ציטוט שלו שפורסם בעיתון בבוקר אותו יום שהוא שלח לנו
את המכתב. לא היה לו זמן לחשב כלום. התוצאה שרשומה שם מומצאת."

"אבל... אבל למה שהוא יעשה את זה?"

"מוני, תבין, לא משנה מה נעשה – אנשים יחשבו שערכנו את המסר האחרון של הסופר
הגדול ביותר בדורנו. לא יסלחו לנו על זה."

"אני לא מאמין-"

"זה מה שהוא רצה. 'במערכה האחרונה – אני הוא המנצח'. הוא שיחק בנו, מההתחלה. הוא
ניצח."

"אז... אני... אז מה אתה חושב שיקרה כשנפרסם את זה?"

"אני חושב שיהיו לנו יומיים-שלושה של שקט, ואז, אם אני צודק, יצוצו שמועות שהערך
הגימטרי שכתוב לא נכון. ואז אנשים יפנו את החרבות שלהם כלפינו, בטענה שחיללנו את
כבוד המת."

"הוא לא מת-"

"יותר גרוע. הוא התאבד. הוא דאג שהנשיפה הספרותית האחרונה שלו תהיה אש דרקון
מכוונת אלינו."

מוני שלף בקבוק בורבון מהמדף ושתי כוסות זכוכית מרובעות. הוא התיישב בצד השני של
השולחן, מול טימון, ונראה מותש. "אז מה עכשיו?"

"עכשיו, תמזוג." אמר טימון "ובעתיד... בעתיד ההמון ידרוש מהוצאות ספרים להימנע

מעריכה ספרותית ולשונית, "המשיך העורך הראשי "הכל בשם קדושת האמן. לאט לאט
יתחילו להופיע סופרים חדשים שלא מוכנים שמישהו יתערב להם בכלום, והם יפנו להוצאות
ספרים חדשות שיחרטו על דגלם שטויות פופוליסטיות מהסוג הזה."

"הנאד הזקן הזה- מוני פתח כפתור בחולצתו, חלץ את פקק הבקבוק ומזג את המשקה לשתי
הכוסות.

"העבודה שלנו צפויה לירידה בביקוש, תהיה בטוח." טימון חיכה שחברו יסיים ומשך אליו את
אחת הכוסות, "הוא חושב שהוא נוקם בנו... רודיגר..." סינן בין שיניו וסיחרר את המשקה

בכוסו "אבל הוא מעניש את עולם הספרות כולו, אני אומר לך. אנחנו הולכים לראות ספרים מגוחכים מודפסים בערימות בשנים הקרובות. זו המורשת שלו, תרח זקן." הוא לגם לגימה קטנה.

"שחצן מתחכם." הוסיף מוני, ולגם גם כן.

"הוא חושב שהוא ניצח... אבל כולנו הפסדנו, גם הוא." אמר טימון בחיוך מריר והוריק את שארית הכוס לגרונו בלגימה.

"אם גם ככה אנחנו נופלים," אמר מוני "לפחות נוריד את ה-י' המיותרת. מה אכפת לנו." הוא סיים את המשקה שלו והושיט יד לבקבוק.

"יפה אמרת." חשף טימון שיניים בחיוך שתוי. "נוריד לזקן את ה-י' המחורבנת." הוא אמר חגיגית והקיש את כוסו עם זו של מוני. שני העורכים רוקנו את הבורבון בכוסותיהם בלגימה אחת ופרצו בצחוק נואש, מוקפים בשברי זכוכיות ורהיטים מנופצים אחרים.